
Nirvana Upanishad

నిర్వాణోపనిషత్

Document Information

Text title : Nirvana Upanishad

File name : nirvana.itx

Category : upanishhat

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic Tradition

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : 47/108; Rig Veda, Sanyasa Upanishad

Latest update : July, 3, 1999, October 6, 2018

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 17, 2023

sanskritdocuments.org

నిర్వాణోపనిషత్

(ఋగ్వేదీయ సంన్యాసోపనిషత్)

నిర్వాణోపనిషద్వేద్యం నిర్వాణానన్దతున్దలమ్ ।
త్రైపదానన్దసామ్రాజ్యం స్వమాత్రమితి చిన్తయేత్ ॥

ఓం వాఙ్మే మనసి ప్రతిష్ఠితా । మనో మే వాచి ప్రతిష్ఠితమ్ ।
ఆవిరావీర్మ ఏధి । వేదస్య మా ఆణీస్థః ।
శ్రుతం మే మా ప్రహాసీః । అనేనాధీతేనాహోరాత్రాన్సన్దధామి ।
ఋతం వదిష్యామి । సత్యం వదిష్యామి ।
తన్మామవతు । తద్వక్తారమవతు ।
అవతు మామవతు వక్తారమ్ ।
ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

అథ నిర్వాణోపనిషదం వ్యాఖ్యాస్యామః ।
పరమహంసః సోఽహమ్ । పరివ్రాజకాః పశ్చిమలిక్ష్ణాః ।
మన్మథ క్షేత్రపాలాః । గగనసిద్ధాన్తః అమృతకల్లోలనదీ ।
అక్షయం నిరణ్జనమ్ । నిఃసంశయ ఋషిః ।
నిర్వాణోదేవతా । నిష్కులప్రవృత్తిః । నిష్కేవలజ్ఞానమ్ ।
ఊర్ధ్వామ్నాయః । నిరాలంబు పీఠః । సంయోగదీక్షా ।
వియోగోపదేశః । దీక్షాసన్తోషపానం చ ।
ద్వాదశావదిత్యావలోకనమ్ । వివేకరక్షా ।
కరుణైవ కేలిః । ఆనన్దమాలా ।
ఏకాన్తగుహాయాం ముక్తాసనసుఖగోష్ఠి । అకల్పితభిక్షాశి ।
హంసాచారః । సర్వభూతాన్తర్వరీ హంస ఇతి ప్రతిపాదనమ్ ।
ధైర్యకన్ఠా । ఉదాసీన కౌపీనమ్ । విచారదణ్డః ।
బ్రహ్మవలోకయోగపట్టః । శ్రియాం పాదుకా । పరేచ్ఛాచరణమ్ ।
కుణ్డలిసీబన్ధః । పరాపవాదముక్తో జీవన్ముక్తః ।
శివయోగనిద్రా చ । ఖేచరీముద్రా చ । పరమానన్దీ ।

నిర్గతగుణత్రయమ్ | వివేకలభ్యం మనోవాగగోచరమ్ |
 అనిత్యం జగద్యజ్జనితం స్వప్నజగదభ్రగజాదితుల్యమ్ |
 తథా దేహోదిసజ్ఘాతం మోహగుణజాలకలితం తద్రజ్జుసర్పవత్కల్పితమ్ |
 విష్ణువిద్యాదిశతాభిధానలక్ష్యమ్ |
 అఙ్కుశో మార్గః | శూన్యం న సజ్కేతః |
 పరమేశ్వరసత్త్వా | సత్యసిద్ధయోగో మఠః |
 అమరపదం తత్స్వరూపమ్ |
 ఆదిబ్రహ్మస్వసంవిత్ | అజపా గాయత్రీ | వికారదణ్డో ధ్యేయః |
 మనోనిరోధినీ కన్ఠా | యోగేన సదానన్దస్వరూపదర్శనమ్ |
 ఆనన్ద భిక్షాశీ | మహాశ్మశానేఽప్యానన్దవనే వాసః |
 ఏకాన్తస్థానమ్ | ఆనన్దమఠమ్ | ఉన్మన్యవస్థా |
 శారదా చేష్ఠా | ఉన్మనీ గతిః | నిర్మలగాత్రమ్ |
 నిరాలంబపీఠమ్ | అమృతకల్లోలానన్దక్రియా |
 పాణ్డరగగనమ్ | మహాసిద్ధాన్తః |
 శమదమాదిదివ్యశక్త్యాచరణే క్షేత్రపాత్రపటుతా |
 పరావరసంయోగః | తారకోపదేశాః | అద్వైతసదానన్దో దేవతా |
 నియమః స్వాతరిన్ద్రియనిగ్రహః |
 భయమోహశోకక్రోధత్యాగస్త్యాగః | అనియామకత్వనిర్మలశక్తిః |
 స్వప్రకాశబ్రహ్మతత్త్వే శివశక్తిసముపిఠ ప్రపంచచ్ఛేదనమ్ |
 తథా పత్రాక్షాక్షికమణ్డలుః |
 భవాభావదహనమ్ | బిభ్రత్యాకాశాధారమ్ |
 శివం తురీయం యజ్ఞోపవీతమ్ | తన్మయా శిఖా |
 చిన్మయం చోత్సృష్టిదణ్డమ్ | సన్తతాక్షికమణ్డలుమ్ |
 కర్మనిర్మూలనం కన్ఠా | మాయామమతాహఙ్కారదహనమ్ |
 స్పృశానే అనాహతాక్లీ | నిస్త్రైగుణ్యస్వరూపానుసన్ధానం సమయమ్ |
 భ్రాన్తిహరణమ్ | కామాదివృత్తిదహనమ్ | కారిన్యదృఢకౌపీనమ్ |
 చీరాజినవాసః | అనాహతమన్త్రః | ఆక్రియయైవ జుష్టమ్ |
 స్వేచ్ఛాచారస్వస్వభావో మోక్షః పరం బ్రహ్మ |
 ప్లవదాచరణమ్ | బ్రహ్మచర్యశాన్తిసంగ్రహణమ్ |
 బ్రహ్మచర్యాశ్రమేఽధీత్య ససర్వసంవిన్నాసం సంన్యాసమ్ |
 అన్తే బ్రహ్మఖణ్డాకారమ్ | నిత్యం సర్వసన్దేహనాశనమ్ |

ఏతన్నిర్వాణదర్శనమ్ ।

శిష్యం పుత్రం వినా న దేయమిత్యుపనిషత్ ।

ఓం వాఙ్మే మనసీతి శాన్తిః ॥

ఇతి నిర్వాణోపనిషత్ సమాప్తా ।

Encoded by Sunder Hattangadi

Nirvana Upanishad

pdf was typeset on September 17, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

